

STELIAN TOFANĂ

**INTRODUCERE ÎN STUDIUL
NOULUI TESTAMENT**

Volumul 1

*Text și Canon
Epoca Noului Testament*

Presa Universitară Clujeană

22/169

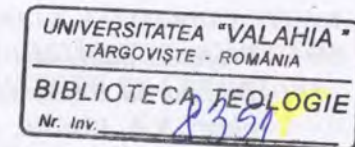
Pr. Conf. Dr. **STELIAN TOFANĂ**

INTRODUCERE ÎN STUDIUL NOULUI TESTAMENT

VOL. I

TEXT ȘI CANON. EPOCA NOULUI TESTAMENT

Ediția a II-a, revizuită și îmbunătățită

Presa Universitară Clujeană

2000

© 2000 Presa Universitară Clujeană. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, fără acordul editurii,
este interzisă și se pedepsește conform legii.

Tehnoredactare computerizată: Codruța Săcelean

Universitatea "Babeș-Bolyai"
Presa Universitară Clujeană
Director: Horia Cosma
Str. Republicii nr. 24
3400 Cluj-Napoca
ROMÂNIA
Tel.: (+40)-64-405.352
Fax: (+40)-64-191.906

ISBN 973-9354-96-3

*Familiei și părinților,
Un gând de recunoștință, prin această carte.*

*Profunde mulțumiri D-lui Ec. Vasile Moldovan,
Director al B.C.R. Cluj-Napoca, S.C. "Electro-
plast" S.A. Bistrița, precum și Pr. Iosif Hulpe,
pentru ajutorul acordat în vederea apariției acestei
lucrări a teologiei biblice românești.*

CUPRINS

	Pag.
CUVÂNT ÎNAINTE LA EDIȚIA A II-A	9
PREFAȚĂ	11
LISTA ABREVIERILOR	15
INTRODUCERE	17
<i>A. INTRODUCERE GENERALĂ ÎN STUDIUL NOULUI TESTAMENT</i>	<i>21</i>
I. ISTORICUL INTRODUCERII SAU ISAGOGIEI BIBLICE	21
1). Istoricul literaturii Isagogiei biblice în Biserica de Răsărit ...	23
2). Istoricul literaturii Isagogiei biblice în Biserica de Apus	27
a). în Biserica romano-catolică	27
b). în Biserica protestantă	33
II. NECESITATEA, DISCIPLINELE, IZVOARELE STUDIU- LUI NOULUI TESTAMENT. ÎMPĂRȚIREA CĂRȚILOR NOULUI TESTAMENT ȘI METODE DE CERCETARE	47
1). Noțiunea de "Noul Testament"	47
2). Necesitatea studiului Noului Testament	50
3). Disciplinele studiului Noului Testament	51
4). Izvoarele studiului	53
5). Împărțirea cărților Noului Testament	54
6). Metode de cercetare	58

III. ISTORIA EVOLUȚIEI FORMĂRII CANONULUI NOULUI TESTAMENT	61
1). Noțiunea de canon și criteriile canonicității.....	62
2). Definitivarea încheierii canonului Noului Testament în primele 4 secole creștine.....	68
a). Canonul Noului Testament la Părinții Apostolici.....	71
b). Apologeții secolului II și mărturiile lor despre colecția de cărți canonice ale Noului Testament.....	76
Excurs: "Fragmentul Muratori".....	85
c). Canonul Noului Testament în secolul III.....	103
d). Canonul Noului Testament în secolul IV.....	112
- în Biserica de Răsărit	112
Excurs: Epistola a 39-a festivă a Sf. Atanasie cel Mare.....	117
- în Biserica de Apus	127
e). Canonul Noului Testament și problema teologică a canonului în Bisericile protestante	132
 IV. ISTORIA, CRITICA ȘI TRANSMITEREA TEXTULUI NOULUI TESTAMENT	147
1). Originalele Noului Testament.....	148
a). Forma externă a originalelor	148
b). Materialul de scris	149
c). Limba originalelor Noului Testament	154
d). Scrierea originalelor Noului Testament.....	159
e). Împărțirea textului biblic și autografele Noului Testament... ..	160
f). Transcrierea cărților Noului Testament și cauzele coruperii textului	164
2). Textul cărților Noului Testament păstrat până azi.....	168
a). Manuscrise Papyrus și codici majusculi	169
b). Traduceri vechi ale textului Sfânt și importanța lor pentru critica textuală.....	178
- traduceri siriene.....	179
- traduceri latine	185
- traduceri coptice.....	190
- alte traduceri (gotică, armeană, georgiană).....	193

c). Citatele Sfinților Părinți și Scriitori bisericești ai primelor veacuri creștine	197
d). Ediții critice ale Noului Testament	199
3). Tipărituri și ediții critice românești ale Sfintei Scripturi.....	210
 B. ISTORIA EPOCII NOULUI TESTAMENT	243
 I. LUMEA GRECO-ROMANĂ ÎN EPOCA NOULUI TESTAMENT	244
1). Situația politică. Imperiul Romei	244
2). Filosofia. Principalele curente filosofice.....	252
a). Stoicismul	254
b). Epicureismul	261
c). Gnosticismul.....	271
3). Situația religioasă	279
a). Panteonul greco-roman	281
b). Religii de mistere	282
c). Cultul împăratului	288
 II. IUDAISMUL EPOCII NOULUI TESTAMENT	293
1). Principalele grupări religioase	293
a). Fariseii	293
b). Saducheii	300
c). Ezenienii	303
d). Cărturarii	309
e). Sinedriul	312
f). Irodienii	316
g). Zeloții	317
2). Samaritenii	319
3). Diaspora iudaică. Filon din Alexandria și importanța doctrinei sale pentru lumea iudaismului elenizat	324
a). Organizarea diasporei iudaice	326
b). Prozelitismul și propaganda religioasă a diasporei iudaice.....	328
c). Iudaismul elenistic al diasporei	330
d). Reacții anti-iudaice	338

4). Situația politică a iudaismului	339
a). <i>Dinastia irodiană</i>	340
- Irod cel Mare	340
- Fiii și urmașii lui Irod cel Mare.....	347
b). <i>Procuratorul roman</i>	356
- Regimul procuratorilor.....	356
- Primii procuratori.....	358
- Ultimii procuratori	362
c). <i>Revolta contra Romei și începutul ruinei iudaice</i>	367

III. DESCOPERIRILE DE LA QUMRAN ȘI IMPORTANȚA LOR PENTRU STUDIUL NOULUI TESTAMENT373

1). <i>Manuscrisele de la Marea Moartă</i>	375
a). <i>Împrejurările descoperirii manuscriselor: istoricul și cuprinsul lor</i>	375
b). <i>Datarea manuscriselor de la Qumran - vechimea acestora</i>	387
2). <i>Qumranism și creștinism</i>	396
a). <i>"Esenianismul" Sf. Ioan Botezătorul și a Mântuitorului Iisus Hristos</i>	397
b). <i>Comunitatea de la Qumran și Biserica primară. A influențat esenianismul creștinismul?</i>	408
c). <i>Importanța manuscriselor de la Marea Moartă</i>	414

C. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ..... 421

CUVÂNT ÎNAINTE LA EDIȚIA A II-A

Reeditarea volumului de față, într-o nouă ediție, era programată a avea loc abia după publicarea următoarelor trei din *Introducere în Studiul Noul Testament*, volumul II găsindu-se deja, la momentul apariției prezentei reeditări, în faza finală de lucru. Dar epuizarea rapidă a primului volum, în mai puțin de o jumătate de an, de la apariție, cât și numeroasele solicitări, venite din toate părțile, adresate atât Editurii "Presa Universitară Clujeană", cât și autorului, de republicare a volumului, ne-au determinat să purcedem la reeditarea lui.

Volumul, apărut într-o ediție revizuită și îmbunătățită nu conține substanțiale modificări, totuși câteva caracteristici trebuie subliniate:

a) În volumul de față apare pentru prima oară într-un Manual sau *Introducere în Studiul Noului Testament*, în literatura de specialitate românească, textul latin al *Fragmentului Muratori* și textul grecesc al *Epistolei a 39-a festive a Sf. Atanasie cel Mare*.

b) Cele două texte sunt însoțite de traducerea lor în românește, precum și de câteva repere privind locul și semnificația lor în și pentru canonul Noului Testament.

c) Textele nu apar în capitole separate, ci în formă de "Excuse", inserate, la locul potrivit, în tematica respectivă.